

Klimat- och näringslivsdepartementet
103 33 Stockholm

Ert dnr KN2023/02730
Vårt dnr R-2024-3

Malmö den 16 februari 2024

REMISSVAR: Remiss av Naturvårdsverkets skrivelse Åtgärder för att öka materialåtervinningen av avfall

---

Avfall Sverige är kommunernas branschorganisation inom avfallshantering. Avfall Sverige företräder Sveriges samtliga kommuner och därigenom indirekt även landets alla invånare. Avfall Sverige har också cirka 150 privata företag som associerade medlemmar.

Avfall Sveriges medlemmar arbetar enligt avfallshierarkin dvs. att förebygga att avfall uppstår, att mer återanvänds och att avfall som uppstår återvinns och tas om hand på ett miljö- och hälsoskyddsmässigt godtagbart sätt i landets alla kommuner. Kommunernas avfallshantering är ett viktigt bidrag till den samlade miljö-, klimat- och samhällsnyttan. Vår vision är "Det finns inget avfall".

1. Sammanfattning

- Avfall Sverige tackar för möjligheten att lämna remissvar.
- Avfall Sverige välkomnar generellt åtgärder som leder till ökad materialåtervinning. Men Avfall Sverige konstaterar samtidigt att uppföljning av efterlevnaden av redan gällande krav avseende utsortering och materialåtervinning är minst lika viktigt som nya krav. För att verkligen skapa förutsättningar för ökad materialåtervinning behövs åtgärder högt upp i kedjan, såsom produktkrav, kvotplikt, ekodesign och krav på inblandning av återvunnen råvara. När det gäller kommunalt avfall från verksamheter förordar Avfall Sverige en omedelbar reglering av krav på fastighetsnära insamling av förpackningsavfall från verksamheter. Avfall Sverige välkomnar generellt insamling av avfall i materialströmmar, men anser att förutsättningarna för sådan insamling behöver utredas ytterligare. Avfall Sverige tillstyrker införandet av ytterligare producentansvar, såsom för möbler och madrasser.

- Avfall Sverige ser generellt att *många av förslagen har fokus på avfall hos hushåll*, när Avfall Sverige menar att minst motsvarande krav måste finnas på producenter och verksamheter, när det gäller annat avfall än avfall under kommunalt ansvar. Detta inkluderar det föreslagna informationskravet, som i sin nuvarande form endast träffar kommunen gällande avfall under kommunalt ansvar.
- *En miljöstraffavgift för yrkesmässiga verksamheter som efter en påminnelse inte har ett fungerande system för källsortering av matavfall (biologiskt nedbrytbart livsmedel- eller köksavfall) och förpackningar som produceras i verksamheten*, vore sannolikt en effektiv åtgärd för att åstadkomma förändring.
- Avfall Sverige anser att det finns stöd i förpackningsförordningen för att *hindra att lustgasbehållare av engångstyp sätts på marknaden*. De bör ingå i ett retursystem, med pant, så att de samlas in till producenterna, fylls på nytt och återanvänds.
- För övrigt anser Avfall Sverige att *panten för förpackningarna i befintliga retursystem bör höjas och utökning av pant till fler produktslag utredas*.
- För att på allvar kunna minska avfallet i samhället och öka andelen återbrukat och återvunnet material, måste *krav ställas på att producenter ska informera sina konsumenter om produktens miljöpåverkan, innan produkten blivit såld*. När kommunen informerar om avfallshantering är skadan redan skedd, eftersom den största miljöbelastningen för produkter sker i produktionsledet.
- Avfall Sverige konstaterar att Naturvårdsverket, i strid med regeringsuppdraget, *inte lämnar några konkreta förslag avseende vilka typer av plaster som lämpar sig för olika typer av användningsområden*. Utan en tydlig inriktning avseende vilka plasttyper som ska prioriteras och som också därmed ska prioriteras för materialåtervinning när avfall av dem inte har kunnat förebyggas etableras det inte någon gemensam kunskap om plastavfall och materialåtervinning av plast. Svag styrning och finansiering kommer att fördröja verkställandet av konkreta åtgärder.
- *Avfall Sverige ser positivt på att samma krav ställs på alla avfallsansvariga, men överlag menar Avfall Sverige att författningsförslagen är svaga och att mycket större krafttag hade kunnat tas*.
- Avfall Sverige anser att det är *lika viktigt med en uppföljning av efterlevnaden av gällande lagstiftning som med nya krav*. Fler krav kommer inte att medföra någon förbättring, om inte ens gällande krav följs.
- I flera av sina förslag har Naturvårdsverket lyft *problematiken som finns hos produkter innan de blir avfall*, såsom problematiken kring plast samt förslag om utredning om producentansvar för möbler och madrasser. Avfall Sverige välkomnar

detta.

- Avfall Sverige anser att *panten för förpackningarna i befintliga retursystem bör höjas och utökning av pant till fler produktslag utredas.*
- När det gäller plast sätter Naturvårdsverket *alltför stor tilltro till utsortering sent i avfallskedjan.* För detta krävs, utöver förståelse och kunskap om skillnaden mellan plastsorter, bland annat mycket stora investeringar för teknikutveckling och personella resurser, som kommunerna måste kompenseras för av staten eller producentkedjan.
- *Avfall Sverige anser att en grundläggande aspekt med ökad materialåtervinning av kommunalt avfall är den samlade miljö- och samhällsnyttan.* Avfall Sverige anser att åtgärder inte ska sättas in endast där siffrorna blir bättre i ett kortsiktigt perspektiv genom ytterligare krav på avfall för vilket det redan idag finns god statistik (exempelvis hushållens avfall), utan även ska omfatta avfall som i det kortsiktiga perspektivet kan innebära en nedgång i statistiken på grund av låg grad av utsortering och materialåtervinning respektive förberedelse för återanvändning, men där potentialen är hög (exempelvis förpackat livsmedelsavfall respektive reparerbart elavfall).
- Det är *en stor brist att Naturvårdsverket väljer att inte argumentera för införande av krav på fastighetsnära insamling av förpackningsavfall från verksamheter.* Ett sådant krav hade på ett tydligt sätt bidragit till ökad materialåtervinning av kommunalt avfall. Det är särskilt anmärkningsvärt eftersom Naturvårdsverket uttryckligen anger att det inte är förenligt med hur producentansvaret är tänkt att fungera att verksamheter behöver bekosta transporten av förpackningsavfall till producenternas mottagningsplatser. *När det gäller kommunalt avfall från verksamheter förordar Avfall Sverige en omedelbar reglering av krav på fastighetsnära insamling av förpackningsavfall från verksamheter.*
- Avfall Sverige ser även att det kan finnas *behov att samla in avfallet efter materialtyp även när det inte gäller bygg- och rivningsavfall.* Avfall Sverige anser att det finns skäl att *utreda förutsättningarna för insamling i materialströmmar mer grundläggande* (ett försök gjordes i Eskilstuna år 2001 i Naturvårdsverkets regi). Avfall Sverige är övertygade om att det går att hitta metoder för att allokera operativt och finansiellt ansvar korrekt avseende insamling i materialströmmar.
- Ett av Naturvårdsverkets förslag är att justera definitionen av returpapper i 1 kap. 10 § avfallsförordningen (2020:614). Avfall Sverige stödjer detta och menar att även om kontorspapper inte är ett problem (då det finns efterfrågan på materialet), borde *papper oavsett om det är kontorspapper eller returpapper och oavsett om det är kommunalt avfall eller inte, omfattas av krav på separat utsortering i syfte att återvinnas. Det gäller även produktionsspill.*

- För att öka efterfrågan när det gäller materialåtervinningen av plast *krävs åtgärder högre upp i kedjan såsom kvotplikt och krav på inblandning av återvunnen råvara vid plastproduktion, ekodesignkrav och produktpass* för att nämna några åtgärder.
- Avfall Sverige anser att generella förutsättningar för att av resurshushållningsskäl och för ökad materialåtervinning på ett mer förutsebart sätt kunna *nyttiggöra det slaggrus som uppstår vid energiåtervinning* av avfall behöver tydliggöras i lagstiftningen. Detsamma gäller *nyttiggörandet av flygaska* som konstruktionsmaterial.
- Åtgärder högre upp i kedjan är alltså en viktig åtgärd när det gäller att öka materialåtervinningen av kommunalt avfall. Generellt kan *förbehandling av avfall inför energiåtervinning* dock vara en lämplig och möjlig frivillig åtgärd som komplement till källsortering för att få ut ännu mer resurser till materialåtervinning ur sådant insamlat avfall som ska vara källsorterat.
- Avfall Sverige *välkomnar Naturvårdsverkets bedömning att det inte finns behov av att säkerhets- eller sekretesspapper undantas från de föreslagna kraven på utsortering och separat insamling av papper.*
- Avfall Sverige *frågar sig vad Naturvårdsverket grundar sin uppgift om att allt träavfall som utgör kommunalt avfall behandlas genom energiåtervinning.* Det finns exempel på kommuner som destinerar träavfall till materialåtervinning, till exempel för produktion av byggskivor av trä.
- Avfall Sverige ser *en risk för godtycklighet när det gäller Naturvårdsverkets förslag om att brännbart avfall ska sorteras ut i dels "brännbart avfall som är lämpligt att sortera ut för återanvändning eller materialåtervinning" och dels "övrigt brännbart avfall".* Om Naturvårdsverket väljer att gå vidare med förslaget så vill Avfall Sverige se kompletterande lagstiftning som ålägger producenter att ta tillbaka avfallet. Om avfallet nu bedöms lämpligt för återanvändning så borde det ligga i producenternas intresse att åter sälja det som en produkt.
- När det gäller information anser Avfall Sverige att *information som förebygger att avfall uppstår, och som åläggs producenter och återförsäljare, bör vara den första prioriteten.* Rimliga och lämpliga krav ska självfallet ställas på avfall under kommunalt ansvar, men det är helt oproportionerligt när inte motsvarande krav ställs för avfall under andra ansvar.
- Avfall Sverige *tillstyrker att ytterligare producentansvar behövs, och att möbler och madrasser kan vara bra flöden att undersöka på grund av deras vikt och ofta blandade sammansättning.*

- Avfall Sverige tillstyrker att begreppet återtillverkning borde definieras i svenska avfallslagstiftningen.
- När det gäller åtgärder högre upp i kedjan är det viktigt att uppmärksamma Energimyndighetens förslag om att *utreda ett plastansvar för minskade utsläpp från avfallsförbränning*¹. Det är viktigt att Energimyndighetens förslag hanteras i ett sammanhang tillsammans med förslag till åtgärder för ökad materialåtervinning.
- Det framgår inte om Naturvårdsverket har analyserat vilka styrmedel som används i Tyskland, Österrike, Nederländerna och Belgien där målet om 55 procent materialåtervinning nås redan idag². Naturvårdsverket kommenterar inte heller att Spanien, Italien och Storbritannien har infört skatt på plast. En åtgärd som borde analyseras även för svenskt vidkommande.
- Avfall Sverige avfärdar helt frivilligt avseende kommunalt avfall från verksamheter som en åtgärd för ökad materialåtervinning. Avreglering från kommunens ansvar av vissa flöden av kommunalt avfall från verksamheter är en mycket bättre och för privata aktörer ej administrativt betungande åtgärd för att tillgodose privata aktörers vilja att förfoga över kommunalt avfall. Detta i kombination med en utvidgad dispensmöjlighet med presumtion för dispens under vissa förutsättningar.

2. Bakgrund

Naturvårdsverket har utrett vilka åtgärder som krävs för att Sverige ska nå målen om förberedelse för återanvändning och materialåtervinning av kommunalt avfall i EU:s avfallsdirektiv.

Naturvårdsverkets slutredovisning ska enligt uppdragsbeskrivningen innehålla *”nödvändiga författningsändringar för de åtgärder som krävs för att nå målen och för att komma till rätta med de brister som identifierats”*. Exempel på åtgärder som ska övervägas är *”krav på separat insamling av relevanta avfallsfraktioner från såväl hushåll som verksamheter, kvalitetskrav eller mottagningskriterier på avfall som avses förbrännas och skärpta krav avseende informationskampanjer”*. Redovisningen ska även innehålla en konsekvensbeskrivning.

Enligt Naturvårdsverkets första delrapport är de överlägset största flödena - oavsett om insamlat separat eller blandat – bioavfall, papper och kartong, övrigt avfall (blandat) skrymmande avfall samt plastavfall. Plockanalyser av restavfall visar att en tredjedel består av förpackningsavfall och en tredjedel av bioavfall. I blandat avfall finns störst potential i ökad utsortering av bioavfall, pappersförpackningar, returpapper och plastförpackningar. I vissa fall anges att materialåtervinningen är låg också av flöden som samlats in separat, till

¹ Förslag till en fjärrvärme och kraftvärmestrategi. Förslag till en strategi för en långsiktigt hållbar utveckling av fjärr- och kraftvärmesektorn. Del 2 av 2. ER 2023:27.

² Källa Eurostat.

exempel trä, plast och textil. Textilavfall har hög potential till materialåtervinning men antas utgöra en liten del av avfallet och siffrorna är osäkra. Elavfall och batterier omgärdas av sekretess, men i rapporten nämns att det finns potential till ökad förberedelse för återanvändning. Orsakerna till att materialåtervinningen är bristfällig är exempelvis brist på efterfrågan.

3. Generella kommentarer

Avfall Sverige lämnade i en skrivelse kommentarer till Naturvårdsverket, i samband med att verkets regeringsuppdrag fortlöpte. Avfall Sverige kvarstår vid de ståndpunkter som lämnades i den skrivelsen och upprepar en del av de ståndpunkterna i detta remissvar.

3.1 Säkerställ att gällande krav följs

Avfall Sverige noterar att frågor om efterlevnad av gällande lagstiftning, såsom avfallsplanering, tillsyn och uppföljningsansvar inte ingår i Naturvårdsverkets uppdrag (men att den typen av åtgärder ingår i Klimat- och näringslivsdepartementets pågående utredning, KN2023/03088). Då stora förbättringar i såväl utsorteringsgrad som materialåtervinning och produktutformning kan åstadkommas genom bland annat en samordnad och aktiv tillsynsvägledning och tillsyn över att resurshushållningsprincipen, avfallshierarkin, bästa möjliga teknik, producentansvarslagstiftning och att åtminstone rena utsorteringskrav faktiskt följs, förutsätter Avfall Sverige att sådana åtgärder kommer att beaktas inom ramen för departementets utredning. Avfall Sverige vill här hänvisa till bland annat de domstolsprövningar som skett avseende tillsynsärenden i tre kommuner, rörande en restaurangkedjas bristande utsortering av pantburkar och annat förpackningsavfall. *Fler* krav kommer inte att medföra någon förbättring, om inte ens gällande krav följs.

En miljöstraffavgift för yrkesmässiga verksamheter som efter en påminnelse inte har ett fungerande system för källsortering av matavfall (biologiskt nedbrytbart livsmedel- eller köksavfall) och förpackningar som produceras i verksamheten, vore sannolikt en effektiv åtgärd för att åstadkomma förändring.

Naturvårdsverket behöver också tillräckligt med resurser för att utöva tillsyn över producenterna och säkerställa att produkterna uppfyller kraven i producentansvarsförordningarna. Som framgår nedan anser Avfall Sverige att det skulle vara av stort värde i arbetet för att nå materialåtervinningsmålen.

Avfall Sverige avfärdar helt frival avseende kommunalt avfall från verksamheter som en åtgärd för ökad materialåtervinning. Avfall Sverige ser inte något samband mellan frival och ökad materialåtervinning eftersom gällande utsorteringskrav innebär att det avfall som ska destinerats till materialåtervinning ska hållas skilt från annat avfall. Gällande utsorteringskrav i nationell lagstiftning avseende kommunalt avfall innebär krav på separat utsortering av bland annat följande fraktioner:

- farligt avfall,
- elavfall och batterier,

- spillolja,
- bioavfall,
- förpackningsavfall,
- returpapper,
- textilavfall,
- bygg- och rivningsavfall.
- skiljande av förpackningar från sitt innehåll.

Utöver detta ska det brännbara avfall som kvarstår efter utsorteringen sorteras ut och hållas skiljt från annat avfall.

Dessutom innebär ett så kallat frival att varje enskild verksamhetsutövare måste anmäla frival, vilket är en administrativ börda, vilket dessutom leder till ökat behov av tillsyn från den kommunala tillsynsmyndighetens sida.

För att inte skapa administrativ börda och för att öka möjligheterna för verksamheter att förfoga över kommunalt avfall är en avreglering från kommunens ansvar av bland annat kommunalt avfall en bättre och tydligare lösning. Detta gäller till exempel kommunalt avfall från detaljhandeln. För sådan verksamhet där det är särskilt angeläget att säkerställa att avfallet tas om hand på ett miljö- och hälsoskyddsmässigt och för att motverka illegal avfallshantering är en avreglering däremot inte lämpligt. Detta gäller till exempel verksamheter med enstaka verksamhetsställen, frekventa ägarbyten, övervägande del avfall med stor miljö- och hälsorisk. För denna typ av verksamheter bör det dock införas en dispensreglering som innebär en presumtion för dispens om vissa förutsättningar är uppfyllda samt möjligheten till regionala eller nationella dispenser för verksamhetsutövare som är verksamma i mer än en kommun.

3.2 Åtgärder högre upp i produktkedjan

I flera av sina förslag har Naturvårdsverket lyft problematiken som finns hos produkter innan de blir avfall, såsom problematiken kring plast samt förslag om utredning om producentansvar för möbler och madrasser. Avfall Sverige välkomnar detta.

Avfall Sverige anser att det är effektivast, även kostnadsmässigt, att påverka avfallets mängder och återanvändning- och återvinningsgrad med åtgärder högre upp i produktionskedjan. Kommande krav rörande ekodesign, kvotplikt och annat utökat producentansvar och produktkrav samt ansvarsutkrävande för ursprunglig avfallsproducent kan förväntas medföra förbättringar på området. Naturvårdsverkets rapport saknar helt förslag om hur omsättningen av material kan minskas och designen för återvinning av produkter kan förbättras.

Avfall Sverige vill lyfta några andra exempel, där produktkrav kan medföra betydande ökning av andelen förberedelse för återanvändning och materialåtervinning:

Förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar ställer krav på att producenterna ska begränsa användningen av onödiga förpackningar, ändå finns stora

mängder onödiga förpackningar ofta utan någon hygienisk, livsförlängande eller skyddande funktion, utan snarare till syfte att sälja större mängder av produkten. Genom att locka till överinköp, finns risk för att detta genererar onödigt avfall, särskilt eftersom exempelvis samförpackat livsmedel måste slängas i sin helhet om en av produkterna, exempelvis en apelsin i ett apelsinnät, blivit dålig. Kravet på skiljande av förpackningen från innehåll, som trädde i kraft den 1 januari 2024, kan eventuellt ändra sådant förfarande, men endast om avskiljandet sker vid källan där de oskadade apelsinerna säljs eller tas om hand som livsmedel.

Avfall Sverige noterar överlappningen av regeringsuppdraget med *Rätt plast på rätt plats*, kopplat till utsorteringskrav och materialåtervinning. Det är bra att det läggs fokus på denna produktgrupp, som också medför en mycket allvarlig nedskräpning i miljön. Avfall Sverige menar att lagstiftaren i dessa frågor måste vända sig till i första hand producenterna och materialåtervinnarna, snarare än insamlarna. Krav måste ställas på produkternas utformning för att dels minska onödig plastanvändning och den alltför stora variationen av plastmaterial, dels förbättra förutsättningarna för materialåtervinning. Ett annat oroande exempel är det kraftigt ökande flödet av lustgasbehållare, som omfattas av förpackningsförordningen men i praktiken inte ingår i ett producentansvarssystem, trots att det rör sig om förpackningar som dessutom innehåller en kraftigt klimatpåverkande gas. Lustgas läggs ofta felaktigt i restavfallet, vilket har orsakat flera explosioner i kommunernas avfallsbehandlingsanläggningar. Avfall Sverige anser att det finns stöd i förpackningsförordningen för att hindra att lustgasbehållare av engångstyp sätts på marknaden. De bör ingå i ett retursystem, med pant, så att de samlas in till producenterna, fylls på nytt och återanvänds.

För övrigt anser Avfall Sverige att panten för förpackningarna i befintliga retursystem bör höjas och utökning av pant till fler produktslag utredas.

När det gäller åtgärder högre upp i kedjan är det viktigt att uppmärksamma Energimyndighetens förslag om att utreda ett plastansvar för minskade utsläpp från avfallsförbränning³. Det är viktigt att Energimyndighetens förslag hanteras i ett sammanhang tillsammans med förslag till åtgärder för ökad materialåtervinning.

Åtgärder högre upp i kedjan är alltså en viktig åtgärd när det gäller att öka materialåtervinningen av kommunalt avfall. Generellt kan *förbehandling av avfall inför energiåtervinning* dock vara en lämplig och möjlig frivillig åtgärd som komplement till källsortering för att få ut ännu mer resurser till materialåtervinning ur sådant insamlat avfall som ska vara källsorterat.

---

³ Förslag till en fjärrvärme och kraftvärmestrategi. Förslag till en strategi för en långsiktigt hållbar utveckling av fjärr- och kraftvärmesektorn. Del 2 av 2. ER 2023:27.

3.3 Krav på separat insamling av relevanta avfallsfraktioner från såväl hushåll som verksamheter

Avfall Sverige noterar att inga av Naturvårdsverkets förslag i denna redovisning ställer krav på hushåll som inte också ställs på verksamheter. Inte heller särskiljer förslagen avfall under kommunalt ansvar från annat avfall, med undantag för förslaget om kommunens informationsplikt. Avfall Sverige ser positivt att samma krav ställs på alla parter, men överlag menar vi att författningsförslagen är svaga och att mycket större krafttag hade kunnat tas.

När det gäller plast sätter Naturvårdsverket alltför stor tilltro till utsortering sent i avfallskedjan. Konsumenter och kommuner har inte praktisk möjlighet eller kunskap att sortera plast i 25 fraktioner. För detta krävs, utöver förståelse och kunskap om skillnaden mellan plastsorter, bland annat mycket stora investeringar för teknikutveckling och personella resurser, som kommunerna måste kompenseras för av staten eller producentkedjan.

De spjutspetsanläggningar som har utvecklats för utsortering av materialkategorier klarar med den senaste tekniken endast några få eller upp till 8-9 plastsorter, beroende på material. Avfall Sverige rekommenderar i stället utökning av producentansvaret till fler plastprodukter, tillämpning av producentansvarsförordningens krav på produktutformningen, tillämpning i tillsyn och prövning av miljöbalkens utbytesprincip, samt införande av kvotplikt på de plastprodukter som sätts på marknaden. Detta bör kombineras med att producenterna erbjuds möjlighet att söka statligt stöd för teknikutveckling och uppbyggnad av sorteringsanläggningar i anslutning till materialåtervinningsanläggningarna.

Avfall Sverige välkomnar Naturvårdsverkets utredning och välkomnar åtgärder för minskade mängder kommunalt avfall, ökad utsortering av det avfall som uppstår och ökad grad av förberedelse för återanvändning och materialåtervinning. Kommunerna har länge arbetat i samma syfte och har också i många fall gått vidare i avsaknad av nationell lagstiftning med bland annat egna utsorteringskrav i avfallsföreskrifter och på återvinningscentraler samt egna verksamheter med förberedelse för återanvändning av avfall.

Avfall Sverige anser att en grundläggande aspekt med ökad materialåtervinning av kommunalt avfall är den *samlade* miljö- och samhällsnyttan. Avfall Sverige anser att åtgärder inte ska sättas in endast där siffrorna blir bättre i ett kortsiktigt perspektiv genom ytterligare krav på avfall för vilket det redan idag finns god statistik (exempelvis hushållens avfall), utan även ska omfatta avfall som i det kortsiktiga perspektivet kan innebära en nedgång i statistiken på grund av låg grad av utsortering och materialåtervinning respektive förberedelse för återbruk, men där potentialen är hög (exempelvis förpackat livsmedelsavfall respektive reparerbart elavfall). Det är viktigt att det tas ett övergripande helhetsgrepp, så att åtgärder sätts in där de behövs och gör mest samhälls- och miljönytta.

3.3 Användning av avfall för anläggningsändamål – slaggrus och flygaska

Avfall Sverige anser att generella förutsättningar för att av resurshushållningsskäl och för ökad materialåtervinning på ett mer förutsebart sätt nyttiggöra det slaggrus som uppstår vid energiåtervinning av avfall behöver tydliggöras i lagstiftningen.

Problemet i dagsläget är att verksamhetsutövaren som vill använda slaggrus för anläggningsändamål måste bevisa lämpligheten och tillsyns-/prövningsmyndigheten måste bedöma saken i varje enskilt fall, istället för att Tyskland och Danmark har en förordning/föreskrift som anger gränser och lämpliga användningar.

Återvinning av slaggrus förutsätter att slaggruset är icke farligt avfall.

Det finns både svenska och europeiska erfarenheter som visar på att slaggrus kan återvinnas som anläggningsmaterial. Det har gjorts sporadiskt i Sverige sedan år 1998 och det görs kontinuerligt i Danmark, Frankrike, Holland, Belgien och Tyskland sedan mer än 30 år tillbaka.

Dock ställer det svenska regelverket stora krav på enskilda tjänstemän hos miljömyndigheterna. Idag bedöms om hälso- och miljöpåverkan är så pass stor att det behövs ett tillståndsförfarande eller om det räcker med en anmälan av enskilda tjänstemän med oklara gränser. Riskbedömningen är platsspecifik och kräver långa utredningar vilket inte fungerar med de tidsomfång anläggningsbranschen använder. Därmed förhindras återvinning av slaggrus.

Det som behövs är förenklade/förtydligade regler för att bedöma hälso- och miljöpåverkan från slaggrus.

Ett gott exempel att ta efter är det danska regelverk som är framtaget för att säkerställa att återvinning av massor och avfall inte påverkar hälsa och miljö negativt. Det är enkelt att se om det är lämpligt att använda slaggrus eller andra typer av avfall som anläggningsmaterial. Klara gränsvärden och villkorad användning säkerställer att människors hälsa och miljön inte ska påverkas negativt.

Ett motsvarande behov av tydliggöranden krävs när det gäller flygaska från energiåtervinning, som kan stabiliseras och nyttiggöras som konstruktionsmaterial.

3.4 *Avsaknad av europeisk utblick*

Det framgår inte om Naturvårdsverket har analyserat vilka styrmedel som används i Tyskland, Österrike, Nederländerna och Belgien där målet om 55 procents materialåtervinning nås redan idag⁴. Naturvårdsverket kommenterar inte heller att Spanien, Italien och Storbritannien har infört skatt på plast. En åtgärd som borde analyseras även för svenskt vidkommande.

4. **Specifika kommentarer**

4.1 *Avsnitt 2.1.2 Rätt plast på rätt plats s. 13:*

Enligt regeringsuppdraget ska Naturvårdsverket bland annat utreda följande:

---

⁴ Källa Eurostat.

”Analysera och kartlägga vilka typer av plaster som lämpar sig för olika typer av användningar för att uppnå cirkulära flöden och minska klimatpåverkan från plaster exempelvis att redan designskedet fastställs när fossil plast kan ersättas med biobaserade plaster, återanvändbara material, återvunnen plast, plast med lång livslängd eller andra material, samt vilken plast som är lämpligast för olika användningsområden.”

Avfall Sverige konstaterar att Naturvårdsverket, i strid med regeringsuppdraget, inte lämnar några konkreta förslag avseende vilka typer av plaster som lämpar sig för olika typer av användningsområden. Utan en tydlig inriktning avseende vilka plasttyper som ska prioriteras och som också därmed ska prioriteras för materialåtervinning när avfall av dem inte har kunnat förebyggas etableras det inte någon gemensam kunskap om plastavfall och materialåtervinning av plast. Svag styrning och finansiering kommer att fördröja verkställandet av konkreta åtgärder.

4.2 Avsnitt 3.1.4 Fastighetsnära insamling av förpackningsavfall senast 2027 s. 24:

Naturvårdsverket anger att *det är problematiskt för måluppfyllelsen att kommunerna behöver uppfylla kravet på fastighetsnära insamling av förpackningar först under senare delen av 2026.* Det uttalandet visar brist på förståelse för den tid som det tar att planera för och införa ett insamlingssystem i de fall det inte finns något system etablerat idag. Fyra och ett halvt års övergångstid från regeringsbeslut om kommunalt insamlingsansvar sommaren 2022 till ikraftträdande av krav på fastighetsnära insamling för förpackningsavfall från hushåll och samlokaliserade verksamheter i alla kommuner i hela landet är inte någon lång tid. Kommunerna har inte heller skuld i att svensk och europeisk lagstiftning inte synkroniserar gynnsamt för måluppfyllelsen.

Det är en stor brist att Naturvårdsverket väljer att inte argumentera för införande av krav på fastighetsnära insamling av förpackningsavfall från verksamheter. Det är särskilt anmärkningsvärt eftersom Naturvårdsverket uttalar följande:

”Med det nya systemet kommer verksamheter fortfarande i de flesta fall själva att behöva bekosta sin transport av förpackningsavfallet till mottagningspunkterna, alternativt anlita och betala en avfallsentreprenör som hjälper till med detta. Detta anser Naturvårdsverket inte vara förenligt med hur producentansvaret är tänkt att fungera.”⁵

I regeringsuppdraget anges att uppdraget avser avfall från såväl hushåll som verksamheter. Avfall Sverige anser att det här finns en mycket stor diskrepans på vilket ansvar som ställs på producenterna vad gäller dessa två grupper. Det finns inte ett fullt reglerat operativt och finansiellt ansvar för producenterna när det gäller förpackningsavfall från verksamheter, så som krävs enligt avfallsdirektivets 2008/98/EG artikel 8.a.1. Således en underimplementering av avfallsdirektivet.

Mellanstora och mindre verksamheter med heterogena avfallsflöden måste idag anlita transportföretag på marknadsmässiga villkor, och om det rör sig om små mängder per

---

⁵ Se s. 21 Naturvårdsverkets rapport.

verksamhet kan kostnaderna för att transportera avfallet till producenternas enda insamlingsplats för verksamhetsförpackningarna bli stora. Här finns en mycket stor potentiell insamlings- och återvinningsmöjlighet, men servicekraven gentemot producenterna är för låga. Den största producentansvarsorganisationen måste endast tillhandahålla en enda insamlingsplats per region, och från 2026 gäller en per kommun, med ett tillägg för de större kommunerna – en svag förbättring i sammanhanget. Dessa framtida 300 insamlingsplatser borde jämföras med kommunens ansvar att ha fastighetsnära insamling från samtliga hushåll - totalt säkert hundratusentals insamlingsplatser. Om det är svårt och dyrt för särskilt mindre verksamheter och verksamheter i glesbygd att lämna sitt utsorterade förpackningsavfall till återvinning, finns en uppenbar risk att det hamnar osorterat i restavfallet, eller dumpas. Avfall Sverige vill också uppmärksamma att Förpackningsutredningen (M2021/02118) diskuterade förslag om krav på fastighetsnära insamling för verksamheters förpackningsavfall med Avfall Sverige, FTI och TMR under utredningens gång. Ett förslag var att staten skulle upphandla fastighetsnära insamling från verksamheter (som ett alternativ till ett producentansvar för den fastighetsnära insamlingen från verksamheter). FTI och TMR argumenterade dock emot krav på fastighetsnära insamling från verksamheter och något sådant förslag lades aldrig fram.

4.3 Avsnitt 4.1 Krav på ökad utsortering och separat insamling av papper, plast, metall och glas s. 40:

Naturvårdsverkets förslag är utsortering och separat insamling av avfallsfraktioner efter materialslagen papper, plast, metall och glas, omfattande både kommunalt och icke-kommunalt avfall. Avfall Sverige noterar att utsortering av materialfraktionerna är i enlighet med avfallsdirektivets artikel 11.1, och stödjer därför detta, som dock kräver en särskild och mer ingående utredning om hur ett sådant generellt krav skulle utformas och genomföras, bland annat i relation till de särskilda krav på utsortering och separat borttransport som avser bygg- och rivningsavfall, returpapper och förpackningar.

Avfall Sverige vill också hänvisa till de mycket stora åtgärder som kommunerna och många företag just nu vidtar i syfte att genomföra kommande krav på utsortering och separat insamling av organiskt nedbrytbart livsmedel- och köksavfall (matavfall) samt fastighetsnära insamling av förpackningar från hushållen. Det är ett omfattande regelverk som kräver stora investeringar. Dessutom tillkommer kravet på avskiljande av förpackningar från sitt innehåll, som kommer att innebära ökad materialåtervinning av matavfall samt förpackningar. Resultaten av detta arbete kommer att visa sig snabbt och medföra väsentligt förbättrad möjlighet att nå återvinningsmålen. Då krävs också att kraven efterföljs av verksamheter, inte bara hushåll och kommuner.

Avfall Sverige ser positivt på att Naturvårdsverket vill införa ett undantag från krav på utsortering, separat insamling och särskiljning, där regionala omständigheter nämns särskilt som grund för undantag. Avfall Sverige ser regelbundet hur kommuner, främst i norr, har problem med att second hand-aktörer och behandlare inte svarar på upphandlingar. Det finns alltså kommuner som vill jobba med de övre stegen i

avfallshierarkin men som inte kan på grund av brist på villiga leverantörer.

Avfall Sverige välkomnar också att Naturvårdsverket vill se möjligheten att få samla in avfall bestående av papper, plast, glas och metall tillsammans med bygg- och rivningsavfall av samma material, men vill påpeka att det redan idag är tillåtet. När bygg- och rivningsavfall från icke-yrkesmässig verksamhet lades under kommunalt ansvar förde Avfall Sverige dialog med Naturvårdsverket och slutsatsen drogs att "Kommunen behöver inte fysiskt hålla isär flöden som utgör kommunalt avfall och flöden som utgör bygg- och rivningsavfall. Naturvårdsverket hanterar fördelningen med hjälp av schabloner när det gäller rapportering av kommunalt avfall"⁶. Avfall Sverige ser även att det kan finnas behov att samla in avfallet efter materialtyp även när det inte gäller bygg- och rivningsavfall.

Avfall Sverige välkomnar också att Naturvårdsverket avstår från förslag på detaljreglering av servicegrad.

Avfall Sverige framhåller att det är nödvändigt att utökade krav genom nationell lagstiftning kräver att kommunerna får rätt till statlig ersättning. Avfallsavgifterna har de senaste åren tvingats höjas i Sveriges kommuner trots att mycket av kostnaderna egentligen borde bekostas genom statliga medel.

4.4 Avsnitt 4.2 Krav på att befintliga bestämmelser som reglerar returpapper i avfallsförordningen upphävs s. 44:

Ett av Naturvårdsverkets förslag är att justera definitionen av returpapper i 1 kap. 10 § avfallsförordningen (2020:614). Avfall Sverige stödjer detta och menar att även om kontorspapper inte är ett problem (då det finns efterfrågan på materialet), borde papper oavsett om det är kontorspapper eller returpapper och oavsett om det är kommunalt avfall eller inte, omfattas av krav på separat utsortering i syfte att återvinnas. Det gäller även produktionsspill.

Justeringen bör ske i samband med införande av ett generellt krav på utsortering och separat insamling av papper, i syfte att det materialåtervinnas. Då returpapper och kontorspapper är av olika kvalitet och materialåtervinningen har vissa kvalitetskrav, behöver det utredas närmare om de olika papperssorterna bör vara separerade inbördes.

Ansvarsfrågan för insamling bör behandlas i ett annat sammanhang, men Avfall Sverige vill påpeka att det är viktigt att kommunernas ansvar inte utvidgas till annat än kommunalt avfall. Avfall Sverige har dessutom begärt att kontorspapper från verksamheter tydligt undantas från kommunens ansvar (underlag i ärendet M2022/01775).

4.5 Avsnitt 4.2.1 Fler avfallsflöden behöver sorteras ut s. 25: Bättre sortering med fastighetsnära insamling

---

⁶ Avfall Sveriges guide nr. 24 om bygg- och rivningsavfall.

Naturvårdsverket nämner i sin redovisning att fastighetsnära insamling har en tydlig positiv påverkan på sorteringen och att det därför vore gynnsamt att inte bara förpackningar samlas in fastighetsnära. Avfall Sverige instämmer i Naturvårdsverkets bedömning att fastighetsnära insamling generellt innebär en bättre utsortering och ser fram emot en utredning där Naturvårdsverket går vidare med sitt förslag att avfall borde kunna samlas in tillsammans med förpackningsavfallet. Att sortera materialmässigt är lättare att förstå för hushåll och verksamheter än att behöva differentiera mellan förpackningar och produkter av samma materialtyp.

4.6 Avsnitt 4.2.2 Plast s. 27:

Bristande utsortering nämns som en orsak till att en låg andel icke förpackningsplast materialåtervinns. Det som också ska nämnas som orsaken är den låga efterfrågan av denna plast från plastindustrin. Utsorteringen är inte i sig ett problem, men om det inte finns avsättning för plasten så är det inte möjligt att destinera den till materialåtervinning.

Det anges också att kapaciteten för energiåtervinning i kombination med att anläggningar för materialåtervinning är koncentrerade till södra Sverige ger ”en fördel för förbränningsalternativet”. Här får det dock återigen påpekas att den låga efterfrågan på materialåtervunnen plast är huvudorsaken till att inte mer plast destinerar till materialåtervinning. För att öka denna efterfråga krävs åtgärder högre upp i kedjan såsom kvotplikt och krav på inblandning av återvunnen råvara vid plastproduktion, ekodesignkrav och produktpass för att nämna några åtgärder.

4.7 Avsnitt 4.2.3 Papper s. 28:

Avfall Sverige välkomnar Naturvårdsverkets bedömning att det inte finns behov av att säkerhets- eller sekretesspapper undantas från de föreslagna kraven på utsortering och separat insamling av papper.

4.8 Avsnitt 4.2.4 Glas s. 31:

Avfall Sverige undrar vad Naturvårdsverkets källa till att glas från bilrutor skulle vara ett ”litet avfallsflöde”. Det borde inom ramen för producentansvaret för bilar ställas särskilda krav på att glasrutor från bilar togs om hand separat vid skrotningen av uttjänta bilar till nytta för den samlade miljö- och samhällsnyttan (även om uttjänta bilar inte utgör kommunalt avfall).

4.9 Avsnitt 4.2.5 Metall s. 32:

Den höga återvinningsgraden av metall har framför allt sin grund i materialets egenskaper som innebär att det blir ytterst lite rejekt i form av slagg från nedsmältningen av insamlat metallavfall. Att kommunen får en intäkt för metallavfall som avyttras för materialåtervinning är inte i sig ett skäl till den höga materialåtervinningsgraden. Denna intäkt innebär inte heller någon vinst för kommunen utan går tillbaka till taxekollektivet genom att reducera den nettokostnad som kommunen tar ut i form av avfallsavgifter.

Någon vinst är det inte frågan om.

4.10 Avsnitt 4.2.6 Övriga avfallsströmmar s. 32:

Avfall Sverige frågar sig vad Naturvårdsverket grundar sin uppgift om att allt träavfall som utgör kommunalt avfall behandlas genom energiåtervinning. Det finns exempel på kommuner som destinerar träavfall till materialåtervinning, till exempel för produktion av byggskivor av trä.

4.11 Avsnitt 4.2.8 Mer avfall behöver tillgängliggöras för materialåtervinning s. 37:

Avfall Sverige välkomnar att Naturvårdsverket uppmärksammar att det vore en fördel om även avfall, annat än förpackningsavfall, som inte ska läggas i restavfallet kunde samlas in tillsammans med förpackningsavfallet. Sådan insamling utgörs av insamling i materialströmmar. Kunskapen hos gemene man avseende vad som omfattas av producentansvar och inte avseende olika material är ofta låg. Den samlade miljö- och samhällsnyttan hade varit hög om även icke förpackningsavfall, tex. en plastgalge, kunde samlas in tillsammans med förpackningsavfall av plast.

Avfall Sverige anser att det finns skäl att utreda förutsättningarna för insamling i materialströmmar mer grundläggande (ett försök gjordes i Eskilstuna år 2001 i Naturvårdsverkets regi). Avfall Sverige är övertygade om att det går att hitta metoder för att allokera operativt och finansiellt ansvar korrekt avseende insamling i materialströmmar. Avfall Sverige anser dock att reformen med fastighetsnära insamling från hushåll och samlokaliserade verksamheter av förpackningsavfall först behöver få tid att verkställas innan eventuella nya krav tillkommer avseende fastighetsnära insamling i materialströmmar.

4.12 Avsnitt 4.3 Krav på att brännbart avfall sorteras ut i dels brännbart avfall, som är lämpligt att förbereda för återanvändning eller materialåtervinna, dels övrigt brännbart avfall s. 40:

Ett av Naturvårdsverkets förslag är att justera utsorteringskravet för brännbart avfall i 3 kap. 12 § avfallsförordningen. Avfall Sverige håller med om behovet av att förtydliga att detta utsorteringskrav avser det avfall som återstår efter att avfall sorterats ut enligt övriga bestämmelser. Avfall Sverige föreslår därför att 12 § kompletteras så att det tydligt anges att *när utsortering skett i enlighet med övriga utsorteringskrav i detta kapitel och eventuella ytterligare utsorteringskrav för avfallet enligt kommunala avfallsföreskrifter meddelade med stöd av 9 kap. i denna förordning, ska brännbart avfall sorteras ut från återstoden och förvaras skilt från annat avfall.*

Avfall Sverige menar att förslaget är överflödigt eftersom utsorteringskrav redan finns i form av avfallshierarkin. Avfall Sverige ser ingen nytta med ett upprepat utsorteringskrav. Vi föreslår istället att 12 § kompletteras så att det tydligt anges att *när utsortering skett i enlighet med övriga utsorteringskrav i detta kapitel och eventuella ytterligare utsorteringskrav för avfallet enligt kommunala avfallsföreskrifter meddelade med stöd av 9*

kap. i denna förordning, ska brännbart avfall sorteras ut från återstoden och förvaras skilt från annat avfall.

Redan idag ställer kommunerna krav på att de som lämnar avfall, både hushåll och verksamheter, måste sortera enligt avfallshierarkin, och därmed inte lägga vad som helst i brännbart. Kommunerna strävar mot att minska mängden blandat avfall och därför får invånare instruktioner angående att källsortera sitt avfall. Många kommuner har infört kravet "töm säcken", som innebär att inga säckar med blandat avfall får slängas på återvinningscentralen. Hos flera kommuner har detta inneburit en halvering av fraktionen till energiåtervinning.

Avfall Sverige ser också en risk för godtycklighet vad gäller vad som ska definieras som "lämpligt att förbereda för återanvändning eller materialåtervinnas". Om ingen är intresserad av materialet, eller om mängden förberedelse som krävs, kräver stora resurser, räknas det då som lämpligt? De tänkta underfraktionerna under "brännbart" måste bli tydliga. Avfall Sverige menar att en kommande vägledning från Naturvårdsverket riskerar att inte vara tillräckligt omfattande för att fånga samtliga praktiska exempel som kommer att uppstå. Detta kommer leda till ökat behov av vägledningsresurser hos myndigheten. Det borde vara marknadens efterfrågan i förhållande till resurskraven som avgör vad som är lämpligt. Kommunen sorterar redan idag ut mycket som är återanvändningsbart, men efterfrågan från marknaden saknas i många fall. Åtgärder för att minska efterfrågan på nya produkter, öka efterfrågan på andrahandsvaror och återvunna produkter samt minska kostnaden för personalintensiva reparationer, kräver bland annat en skatteväxling och andra ekonomiska styrmedel.

Om Naturvårdsverket väljer att gå vidare med förslaget så vill Avfall Sverige se kompletterande lagstiftning som ålägger producenter att ta tillbaka avfallet. Om avfallet nu bedöms lämpligt för återanvändning så borde det ligga i producenternas intresse att åter sälja det som en produkt.

4.13 Avsnitt 4.4 Krav på att kommunerna informerar hushåll och verksamheter om hur avfall under kommunalt ansvar ska hanteras s. 44:

Avfall Sverige anser bland annat att konsumenternas kunskap om konsumtionens totala påverkan på miljön (det osynliga avfallet) behöver höjas, så att också konsumenten kan ta ansvar för sin konsumtion. Det bör ske innan eller senast i samband med att konsumenten köper produkten. Avfall Sverige anser att information som förebygger att avfall uppstår, och som åläggs producenter och återförsäljare, bör vara den första prioriteten. Avfall Sverige ser det därför som en stor brist att Naturvårdsverket endast föreslår informationskrav på kommunerna och inte på de parter som på allvar kan och borde förebygga avfall. När kommunen informerar om avfallshantering så är det sent eftersom avfallet redan uppstått.

Enligt gällande lagstiftning har kommunerna redan ansvar för information till hushållen och kan bekosta detta arbete med avfallstaxan, som betalas av kommunens taxekollektiv.

Avfall Sverige motsätter sig därför ytterligare krav på kommunerna, särskilt om det inte finansieras av producenter eller genom statliga medel.

Avfall Sverige menar att informationskraven som finns på kommuner idag ligger i en förvirrande mängd olika lagstiftningar och Avfall Sverige ser därför behov av en utredning där samtliga informationskrav gällande avfall under kommunalt ansvar regleras samlat, förslagsvis i 9 kap. avfallsförordningen.

Motsvarande krav som föreslås för kommunerna avseende information behöver också regleras för producenter. Det vill säga att det ska regleras en formell skyldighet för producentansvarsorganisationer (och i andra hand producenter) att inom ramen för respektive producentansvar informera om *hur avfall kan förebyggas, skyldigheten att sortera ut avfall, hur avfall ska lämnas, hur avfallsinnehavare kan bidra till ökad förberedelse för återanvändning och materialåtervinning och de insamlingsresultat som utsorteringen bidrar till. Med undantag för när kommunen har ett reglerat informationsansvar för avfall under producentansvar* (jfr. föreslagen 7 kap. 16 § avfallsförordningen).

För avfallsinnehavare som innehar avfall som inte lyder under kommunalt avfallsansvar eller producentansvar bör det regleras en särskild bestämmelse med krav på att den som innehar sådant avfall har en skyldighet att själv hålla sig uppdaterad avseende hur avfallet ska hanteras och förebyggas.

Rimliga och lämpliga krav ska självfallet ställas på avfall under kommunalt ansvar, men det är helt oproportionerligt när inte motsvarande krav ställs på avfall under andra ansvar.

4.14 Avsnitt 4.5 Producentansvar för möbler respektive madrasser behöver utredas s. 47: Avfall Sverige tillstyrker att ytterligare producentansvar behövs, och att möbler och madrasser kan vara bra flöden att undersöka på grund av deras vikt och ofta blandade sammansättning.

Avfall Sverige vill dock påpeka att möbler med elutrustning redan idag omfattas av producentansvaret för elektronisk utrustning. Det finns redan idag rutiner för att ta emot både bokhyllor med inbyggd belysning och spabadkar med elektriska tillbehör som El-Kretsen hämtar på kommunernas återvinningscentraler.

Ett bekymmer som är svårt att lösa genom producentansvar är att möbler ses som trendprodukter och intresse saknas generellt vad gäller vissa modeller, så även om möblerna som slängs är i gott skick nog att fortsätta användas så saknas målgrupp. Här krävs ett större omtag där producenter måste tillverka produkter som håller längre både fysiskt och trendmässigt, och yrkesmässig uppmuntran till nyköp beivras.

Det kan även tilläggas att modeller för att inte äga möbler, såsom uthyrning eller möbelpooler, borde uppmuntras.

Avfall Sverige vill också påpeka att den beräknade livslängden för madrasser (5–12 år) kommer ifrån producenterna själva, som förstås kan ha incitament att vilja sälja fler madrasser på kortare tid genom planerat åldrande ("planned obsolescence"). Det kan behöva utredas om producenternas rekommenderade livslängd är rimlig.

4.15 Avsnitt 4.6 Datainsamlingen av uppgifter om avfall från verksamheter behöver förbättras

Avfall Sverige tillstyrker förslaget. Avfall Sverige menar att behovet av bättre datainsamling är extra stort för avfall som ligger utanför definitionen för kommunalt avfall, främst olika typer av verksamhets- och produktionsavfall. När det gäller avfall under kommunalt ansvar ska det påpekas att 35 kommuner har gjort plockanalyser av avfall i det underlag Avfall Sverige tillhandahöll Naturvårdsverket under uppdraget, samt att plockanalysen gällde felsortering i energiåtervinning/brännbart-containern. Siffran 6 procent trä är alltså innehållet i denna container, inte det som totalt samlats in på ÅVC (totalt är det snarare ca 25 procent trä på ÅVC).

4.16 Avsnitt 4.7 Efterfrågan på återvunnet material behöver stimuleras s. 57:

Avfall Sverige tillstyrker förslaget. Avfall Sverige välkomnar att Naturvårdsverket uttalar att det behöver undersökas vilka ekonomiska styrmedel som kan vara lämpliga för att öka efterfrågan. Men Avfall Sverige anser att det även krävs åtgärder vid sidan av ekonomiska styrmedel (jfr. vad som har angivits ovan i inledningen angående kommande krav rörande ekodesign, kvotplikt och annat utökat producentansvar och produktkrav samt ansvarsutkrävande för ursprunglig avfallsproducent).

4.17 Avsnitt 4.8 Förutsättningarna för reparation, återtillverkning och återbruk behöver förbättras s. 64:

Avfall Sverige tillstyrker förslaget i sin helhet, men menar att det även måste bli lättare för myndigheter och kommuner att arbeta med avfallsförebyggande åtgärder, inte bara konsumenter, organisationer och företag.

Avfall Sverige observerar också att Naturvårdsverket nämner en föredragen återanvändningsordning ("i första hand [...] från användare till användare för att sedan gå via välgörenhetsorganisationer/företag och till sist via kommuner"). Avfall Sverige anser att sista steget borde vara kommunens avfallshantering (eftersom värdet på produkter tenderar minska när de hanteras som avfall), men inte kommunen överlag. Kommunens olika verksamheter borde inte nedprioriteras om de kan återbruka material. Exempel på detta är möbler till inredning av lägenheter för flyktingar eller skyddat boende.

Avfall Sverige tillstyrker Naturvårdsverkets sex utmaningar för ökad plaståtervinning och plaståteranvändning. Avfall Sverige kan tillägga en sjunde utmaning som innebär att det finns för många olika sorters plast som sammanfogas och sedan sorteras tillsammans, men

inte nödvändigtvis kan återvinnas tillsammans. Färre platsorter och färre laminat och sammanfogningar krävs för ökad återvinning.

Avfall Sverige tillstyrker att det behöver utredas vilka ekonomiska styrmedel som kan vara lämpliga. Vi vill också påpeka att dessa styrmedel måste vara stabila över tid. Här syftar Avfall Sverige exempelvis på den lägre moms på reparation, ett konkret ekonomiskt styrmedel, som senare togs bort.

Flera förslag från utredningen *Från värdekedja till värdecykel*, SOU 2017:22, har genomförts med mycket gott resultat. Avfall Sverige anser att även förslaget *Förebygga avfall i statliga och kommunala verksamheter*, som specifikt innehåller förslag om ett tidsbegränsat ekonomiskt stöd till kommunerna för strategiskt arbete med att förebygga avfall, bör genomföras. Detta skulle fungera som en katalysator och råda bot på den resursbrist som kommunerna har och kommer att ha under överskådlig tid. Det finns många goda exempel på hur verksamheter förebyggt avfall. Avfall Sverige har exempelvis undersökt potentialen för alla Sveriges äldreboenden. Drygt 8 miljoner kilo restavfall och drygt 12 miljoner kilo matavfall skulle kunna förebyggas nationellt. Vidare skulle miljöpåverkan minskas med drygt 50 miljoner kg koldioxid och kostnadsminskningen skulle bli över 600 miljoner kronor.

Det måste också finnas incitament hos producenter att inte sälja begagnat "ovanpå" nyproducerade produkter. Miljösyftet med att öka mängden begagnat slås ut om de begagnade varorna inte ersätter nyköp. Denna attitydförändring måste även ske hos konsumenterna och verksamheter.

5.16 Avsnitt 4.9 Kommunerna behöver stöd från nationell och regional nivå s. 67:
Avfall Sverige tillstyrker Naturvårdsverkets bedömning att möjligheten till ökat stöd till kommunerna från nationell och regional nivå behöver utredas.

Avfall Sverige ser liksom Naturvårdsverket att det vore gynnsamt om det togs fram en nationell plan som visar exempel på hur man kan nå målen, då detta hade setts som konkret hjälp till kommunernas framtagande av avfallsplaner. Med en nationell plan blir arbetet inom kommunerna effektivare och mer likartat.

4.18 Avsnitt 6.2 Praktiska utmaningar för att nå målen s. 90:
Avfall Sverige instämmer i att enbart informationsinsatser inte är tillräckligt som enda styrmedel, detta gäller både för förebyggande och för sortering av avfall. Avfall Sverige menar att kommunen bör ha rådighet att arbeta med alla stegen i avfallshierarkin och då måste också avfallstaxan få användas till det, både informationsinsatser och andra aktiviteter som stödjer informationsinsatserna.

Avfall Sverige vill dock påpeka att styrmedlet "låt bli att tömma felsorterade kärl" inte fungerar hur länge som helst med tanke på kommunens ansvar att ta hand om avfall. Till slut blir det en sanitär olägenhet om kommunen inte hämtar avfall som ligger under

kommunens ansvar. Kommunen har med utgångspunkt i miljö- och hälsoskyddsskäl en skyldighet att borttransportera avfall under kommunalt ansvar oavsett om det är rätt sorterat eller ej (jfr. 15 kap. 20 a § miljöbalken).

Avfall Sverige instämmer i att även om förebyggandeåtgärder som sker idag inte bidrar till måluppfyllelsen år 2025 så är det viktiga och prioriterade på sikt.

4.19 Avsnitt 7.1 Åtgärder som kan utredas vidare s. 94:

7.1.1 Inkludera resursförebyggande rådgivning i kommunens energi- och klimatrådgivning

Avfall Sverige är mycket positiva till att Naturvårdsverket har uppmärksammat Avfall Sveriges förslag om att kommunens energi- och klimatrådgivning borde inkludera resursförebyggande, och att Naturvårdsverket uttryckt intresse för att utreda den ytterligare. Att spara energi, klimat och resurser har starka samband och borde samordnas.

7.1.6 Det behövs tydlig och harmoniserad lagstiftning kring återtillverkning på EU-nivå

Avfall Sverige tillstyrker att begreppet återtillverkning borde definieras i svenska avfallslagstiftningen.

4.20 Avsnitt 7.2 Utredda handlingsalternativ s. 98:

Utsortering av materialslag från sammansatt grovavfall och annat avfall som består av flera materialslag

Avfall Sverige välkomnar också att Naturvårdsverket efter samråd med Avfall Sverige valde att frånga sitt tidigare förslag som skulle innebära isärplockning av sammansatta avfall, som skulle riskera möjligheterna att förbereda avfallet för återanvändning. Det föreslagna kravet vore ineffektivt och extremt kostsamt, särskilt i relation till väsentligt enklare och billigare åtgärder för att öka utsorteringen enligt befintligt regelverk.

För fortsatta kontakter i dessa frågor hänvisar vi till vår chefsjurist Sven Lundgren, sven.lundgren@avfallsverige.se, telefon 040-35 66 00.

Med vänlig hälsning,
Avfall Sverige

Lars Stjernkvist
Ordförande

Tony Clark
Vd

